

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravištvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Napredna javnost in katoliški shod.

Katoliški shod, ki ga prirede danes tečen v Ljubljani, je prireditev klerikalne stranke, torej **politično-strankarska** manifestacija.

S tem je povedano tudi stališče, ki je naj zavzema napram katoliškemu shodu napredna javnost.

Kakor ga ni mesta na strankarskih in političnih priredbah klerikalne stranke za ljudi naprednega mišljenja, tako tudi na katoliškem shodu ne more biti prostora za tiste, ki niso politični somišljeniki stranke dr. Ivana Šusteršiča.

Zato mora napredna javnost napram katoliškemu shodu zavzemati **odločno odklanjajoče stališče** in naj se sedaj prireditelji tega shoda še tako trudijo, predstaviti ta kongres kot strogo nestransko in izvenpolitično prireditev.

A ne samo iz političnih, marveč tudi iz strogo **narodnih** ozirav se noben pošten Slovenec, ki ima le še iskrico narodnega čustva v sebi, ne more ogrevati za prireditev, ki se ima vršiti 23. in 24. avgusta v Ljubljani.

Uvaževati je namreč treba, da so prav katoliški shodi predhodniki letošnje prireditve, igrali v našem javnem in narodnem življenju najžalostnejšo vlogo ter predvsem zakrivali, da smo Slovenci v zadnjem desetletju, mesto da bi napredovali, **nazadovali v narodnem in deloma tudi v kulturnem pogledu za trideset in še več let.**

Saj je vsemu svetu znano, da so prav ti katoliški shodi proglasili za splošno veljavno načelo dr. Mahničev nauk, da je **narodna ideja — poganstvo**. In ravnaoč se po tem načelu, je pokojni kardinal Missia, takratni škof ljubljanski, na enem izmed katoliških shodov **dal črtati resolucijo v prilog siovenskemu šolstvu na Koroškem.**

Na katoliškem shodu se je tudi rodila ideja, ustanoviti, oziroma preosnovati že obstoječo katoliško stranko **v versko radikalno politično stranko** ter z mrežo gospo-

darskih organizacij ljudstvo prikleniti nase in ga sebi podjarmiti in zaslužniti.

Obe ti ideji sta bili oživotvorjeni v veliko nesrečo slovenskega naroda.

Gospodarska organizacija je bila izvedena, s kakim **uspehom**, to vedo danes klerikalci sami najbolje in škoda bi bilo v tem oziru izgubljati mnogo besed, ko je notorično znano, da se mojstri te organizacije tresejo pred duhovi, ki so jih sami poklicali v življenje.

Tudi stara konservativna stranka se je preosnovala v radikalno versko, ki si je napisala na svoj prapor dr. Mahničev nauk, da je **narodnost — poganstvo**.

Prva posledica te preosnove je bila, da so prišli na strankino krmilo ljudje kakor dr. Šusteršič, dr. Pegan in tovariši, ki **nimajo absolutno nobenega narodnega čustva več in uprav iz negacije vsega, kar je narodno in slovensko, kujejo strankarski in svoj lastni zasebni kapital.**

V stranki so zavladali politični pustolovci in vseh vrst uskoki, ki ne poznajo drugega ideala, kakor onega, ki je vtelesen v maliku, krščenem na ime Pobasaj.

Ker se da samo v kalnem ribariti, je bilo seveda v interesu teh elementov, da se politični in strankarski boji v deželi ne samo ne ublažijo, marveč tako poostre, da bi nase obračali vso pozornost in pozornost javnega mnenja.

In res v naši deželi so zavladale razmere, kakršnih ni najti ne samo v Avstriji, marveč tudi ne v ostali Evropi.

Terorizem in nasilstvo, korupcija in demoralizacija, v tem znamenju vrši svojo misijo ona stranka, katere zibelka je tekla na ljubljanskih katoliških shodih.

Omenili smo že, da je strankino vodstvo v trenutku, ko se je proglasil aksiom o poganstvu narodne ideje, prešlo v roke mož, ki jim nedostaje vsakega narodnodomovinskega čustva.

Povsem naravno je torej, da so taki voditelji tudi strankinemu delovanju vtisnili pečat **breznarodnosti**.

Zato se tudi ni čuditi, da se vse strankino delovanje javlja v doslednem zanižanju, da, v doslednem rušenju vsega, kar

bi moglo koristiti narodni ideji in pospešiti in zjamčiti njen razvoj in napredek.

Vsa strankina preteklost in sedanjost je živ in govoreč dokaz za to nepobitno dejstvo!

Brez vsakega najmanjšega odpora, da, še več, z direktno podporo s klerikalne strani so spodili slovenski jezik iz uradov na Koroškem, Štajerskem in Kranjskem ter prepregajo slovenske pokrajine z mrežo nemškega uradništva in nemških šol!

Ob pasivnosti, časih pa naravnost s sode ovanjem klerikalnih političnih činiteljev je bilo v par letih zaigrano to, kar so preje idealni slovenski rodoljubi obeh strank **po težkih borbah in po silnem trudu izvojevali v desetletjih.**

To je bilanca stranke, na katere čelu stoji **„prepričan in veren katoličan“** dr. Ivan Šusteršič!

In ta koruptna, v bistvu docela **nekrščanska** stranka, katere „katoliški“ voditelji so zastupili in osmradili vse naše javno življenje, je **dete — katoliških shodov!**

In sedaj prihajajo naivniki s predlogom, da bi napredna javnost ne odtegovala svojih simpatij izvenstrankarski in nepolitični prireditvi — katoliškemu shodu!

Gospoda, ostanite doma s svojimi predlogi in obljubami. Vaši predlogi so nam hekuba, na vaše obljube ne damo niti počenega vinarja, napredna javnost pa itak ve, kaj ji je storiti: **dosledno prezirati klerikalno prireditev pod Šusteršičevo patronanco!**

Po sklenjenem miru na Balkanu.

In vendar je angel miru dosegel svojo pravico na Balkanu. Mir je zdaj sklenjena stvar in se ne da več ovreči. Bolgarija je izšla ponižana in premagana. Največ so dosegli Grki, katerih ozemlje se je skoro za polovico povečalo. Pa tudi Srbi niso prišli praznih rok iz junaškega boja. Dosegli so zdaj več nego če bi se prvotno z

Bolgari sporazumeli. Vrli Črnogorci so pomagali Srbom in ti jih bodo odškodovali v sandžaku Novi Pazar.

Vesetje je pri Srbih, Črnogorcih in Grkih po sklenj. miru neizmerno. Bolgari se ne vesele miru, kajti skleniti so ga morali, prisiljeni po porazih in po Romunski. Da ne bodo pozabili poraza, je gotovo, to priča že od kralja Ferdinanda izdano povelje na vojsko, da se bo po ojačenju zopet pričelo misliti na to, da je toliko Bolgarov zdaj pod grško in srbsko vlado.

Demobilizacija se je že pričela pri Bolgarih, Romunih in ostalih državah. Prvotno se je mislilo, da bodo velesile revidirale, oziroma obnovile določbe miru, in sta se za to zlasti Rusija in Avstro-Ogrska zavzemali. Toda Rusija je na ljubo Francozom opustila revizijo in Avstro-Ogrska je ostala osamljena, zato je tudi ta izjavila, da ne obstoji na reviziji mirovne pogodbe.

Evropska sramota.

V vprašanju Odrina in Trakije se še vedno ni zgodilo nič resnega. Par besed, to je bilo vse. In Turčija si smeje v pest in prihaja od dne do dne bolj predrzna.

Enver beg se pripravlja na prodiranje proti Plovdivu. V Odrinu stojita že dva armadna zbor, pri Čataldži stoji tretja turška vojska in četrta turška vojska je sedaj še v Carigradu.

Velesile pa se še vedno ne ganejo in mirno gledajo objestno obnašanje Turčije. Dočim poročajo iz Pariza, da je dobilo francosko vojno brodovje v Sredozemskem morju nalog, da prekine svoje vaje in se pripravi za križanje, tedaj najbrže za demonstracijo proti Turčiji, se zdi, da je prišla francoska vlada tudi v tem vprašanju do popolnoma novega naziranja. Tako piše »Petit Parisien«: **Porta prav točno izjavlja, da hoče obdržati Odrin. Do sedaj niso storile velesile ničesar, da bi Odrin zopet dali Bolgarski. Teško bo doseči potrebno soglasje med velesilami in najboljšo bo, če obdrži Turčija Odrin.**

Res globoko je padla Evropa in pravi naslov za balkanske dogodke se more glasi: **Sramota Evrope.**

Mir na Balkanu je definitivni,

in če pravijo sedaj oficijozni krogi, da ne bodo odobrili mirovne pogodbe, je to samo smešna poza, ker to miru in balkanskim državam prav nič ne škoduje, marveč škoduje samo ugledu Avstrije, ki te robe pač nima preveč izgubljati.

Glasom sklenjenega miru ima **Romunski** 625 milijonov prebivalcev in 138 tisoč štirjaških kilometrov ter 600 tisoč mož vojske, **Bolgarski** 46 milijonov prebivalcev, 139 tisoč štirjaških kilometrov in 460 tisoč mož vojske, **Srbija** 36 milijonov prebivalcev, 80 tisoč štirjaških kilometrov in 360 tisoč mož vojske, **Grška** 4 milijone prebivalcev, 110 tisoč štirjaških kilometrov in 250 tisoč mož vojske in **Črna gora** 480 tisoč prebivalcev, 16 tisoč štirjaških kilometrov in 50 tisoč mož vojske.

Zaroke na Balkanu.

Belgradski listi pišejo, da se bo zaročil srbski prestolonaslednik Aleksander s 17letno grško princeso Heleno. Druge vesti vedo, da se bo 18letni grški prestolonaslednik Juri zaročil z romunsko princeso Elizabeto, nadalje 19letni sin romunskega prestolonaslednika Karel z veliko kneginjo Tatjano, pa tudi srbski prestolonaslednik z veliko kneginjo Olgo. Vesti niso resnične, zde se pa, da se v resnici pripravljajo razne zaroke, da utrde balkanske države medsebojno zvezo.

Razgled po svetu

Suspendiranje ustave v Istri.

Istrski deželni zbor tudi ne deluje in vsa pogajanja med strankami, ki jih je vodila vlada so ostala brezuspešna. Slovenski in hrvaški poslanci so zahtevali, da se morajo vse vloge na deželni odbor in zbor tudi reševati v dotičnem jeziku, v katerem so se vložile in da se mora v deželnem zboru tudi razpravljati o njih v tem jeziku. Italijani so se pa protivilni temu in vsled tega bo v najbližji dobi deželni odbor istrski razpuščen in imenovan vladni komisar, ki mu bosta pridružena dva italijanska in dva slovanska uradnika kot prislednika.

Suspendirana goriška mestna uprava.

Vlada je odvzela goriškemu magistratu agende prenešenega delokroga ter jih izročila vodji okrajnega glavarstva. To se ni zgodilo nepričakovano. Že več let se je vedelo, da namerava vlada to storiti. Vlada je to odredila v vseh važnejših italijanskih mestih, ki leže na meji in ki so za vojaško upravo prav posebne važnosti. Ker so bila ta zastopstva nacionalna-liberalna, jih vojaška uprava ni smatrala za dovolj zanesljiva, da bi upravljala te agende. Da je prešlo do te odredbe, so bili torej predvsem merodajni vojaški oziri. Razen teh agend pa bodo, kakor govore, občinskim odborom odvzete tudi ostale agende prenešenega delokroga, čeprav niso izrečno navedene v dekretu. To bi vsekako moglo pomenjati težak udarec za italijansko liberalno stranko, ki je že od nekdaj na krmilu. V Gorici je splošno iznenadila ta okolščina, da se je dekret razglasil ravno včeraj, torej na predvečer deželnozbornih volitev iz veleposestva. V klerikalnih krogih so upali, da bo pri deželnozbornih volitvah italijansko-liberalna stranka v mestni kuriji podlegla in da bo isto doživela tudi v veleposestniški kuriji. To pa se ni zgodilo, kajti liberalni Italijani so pri ožjih volitvah zmagali. Vsled te odredbe, tako govore v liberalnih krogih, naj se od liberalne stranke odvrnejo oni številni konzervativni elementi veleposestniške kurije, ki so dozdej navzlic svojemu konzervativnemu lojalnemu mišljenju vendar iz narodnih ozir glasovali za liberalno stranko. Dekretu ni pridejana nikakršna motivacija.

Reaktivacija srbskih društev v Bosni in Hercegovini.

Vsled intervencije predsednika sabora Sole in poslancev Stokanovića in Srskića je dovolila vlada reaktivacijo svoj čas razpuščenih srbskih društev na podlagi starih pravil ter jim dovolila tudi zopet narodne srbske zastave.

Kriza v avstrijskem zunanjem ministrstvu.

Iz Pešte poročajo, da se popolnoma gotovo pripravlja izprememba v zunanjem ministrstvu in da namereva grof Berchtold odstopiti.

Odpuščanje rezervistov.

Vojni minister in zunanji minister sta imela dolgo posvetovanje. Gre za odpuščanje rezervistov 15. in 16. armadnega zbora, ki se bo pričelo baje že prihodnji teden.

Komisija na Češkem. — Vlada grozi.

Namestništvo je izdalo na glavarstva ukaz, da naj preprečijo vsak protest proti upravni komisiji eventualno tudi s silo. Zlasti naj pazijo na časopisje ter zabranijo z ostro konfiskacijsko prakso vsak protest. Ukaz nalaga glavarstvom, da naj na vsak način preprečijo demonstracije in shode pod milim nebom ter naj rabijo pri vsakem odporu takoj orožje. Ta ukaz je povzročil na celem Češkem silno razburjenje.

Revolucija v Mehiki.

Mehikanski revolucionarni predsednik Huerta je izjavil, da se bo protivil vsakemu vmešavanju Zedinjenih držav če treba z orožjem. Po poročilih iz Washingtona vlada v Zedinjenih državah veliko razburjenje in se zatrjuje, da bi vsaka žalitev odposlanca Zedinjenih držav Lindsa, ki je na poti v Mehiko, imela za posledico vojno.

Slovenija

s **Zunanji udeleženci katoliškega shoda.** V klerikalnih časopisih čitamo, da se bo tudi iz Koroškega, Stajerskega in Primorskega udeležila velika množica ljudi katol. shoda in da bodo vozili posebni vlaki po znižani ceni. Od dveh strani izven Kranjske smo pa dobili poročila, da se bodo tudi napredni ljudje poslužili teh vlakov ter prišli takrat v Ljubljano le radi tega, ker se bodo cenejše vozili, s katoliškim shodom pa ne marajo nič imeti opravila. Klerikalcem je vseeno, če pojde kdo na zborovanja in shode ali ne, samo da bo lahko pisali: ta vlak je pripeljal z Goriškega toliko in toliko ljudi, s Koroškega spet toliko, zato pa ne odobravamo početja onih naprednjakov, da bi z udeležbo pri posebnih vlakih povečali število udeležencev le iz namena, da se nekoliko cenejše pripeljejo v Ljubljano. Najboljše je, da se popolnoma prezro vse klerikalne prireditve, torej tudi posebni vlaki, saj mnogo cenejši tudi ti ne bodo kakor drugi redni vlaki. Ne udeležujte se torej nobenih prireditev!

s Urednik »Gorenjca« pred poroto. Ljubljansko deželno kot porotno sodišče je na tiskovno tožbo g. Kamile Theimer proti odgovornemu uredniku „Gorenjca“ g. Jan-kotu Florjančiču, grobokopu in čevljarju v Kranju, razpisalo že porotno razpravo na dan 28. avgusta 1913 na pol 10. dopoldne.

s Goriške volitve v veleposestvo. Včeraj so se vršile deželnozborske volitve v veleposestvo. Neodvisni kandidati so dobili sledeče število glasov: dr. Gregorčič 78, Rutar 70, dr. Franko 68; razentega pa so dobili Obljubek 25, Zucchiniati 26, Stepančič 13. **Zmagali so torej neodvisni kandidati!** Razmerje je zdaj tako: Neodvisni narodni kandidati imajo 11 poslancev, ker se mora tudi dr. Gregorčiča prišteti k njim. Slovenski klerikalci imajo 3 poslance, laški klerikalci 9 poslancev, laški liberalci pa 6 poslancev. Torej največ poslancev imajo neodvisni narodnonapredni poslanci!

s Ene misli so vse naše gospodinje, da je namreč Kolinska kavna primes najboljši kavni pridatek. To se vidi pač najbolje iz tega, ker vse naše gospodinje kupujejo samo Kolinsko kavno primes, ki daje kavi prijeten vonj, izvrsten okus in lepo barvo ter je poleg tega tudi pristno domače blago, edino te vrste sploh. Pazite pri nakupovanju na varstveno znamko „Sokol“.

o Dolenjske novice o

d Sveta gora pri Litiji. V nedeljo 10. t. m. smo imeli pri nas zopet dve pri-digi. Prva je bila posvečena beri. Naš paša je dobil od okrajnega glavarstva polo, po-pisano, kako moramo kmetje bero dajati. Sedaj v štirinajstih dneh moramo speljati seno. Ker se je pa letos seno slabo sušilo, bomo morali seno v šupah premetati, da bodemo paši lepe dobili, če ne je ne bo sprejel, ampak jo bo dotični nazaj peljal, če ne bo seveda tožba. Jaz se bom držal kakor žebelj strogo in neizprosno, se je izrazil sedaj na prižnici naš paša. Gospod Ivan, kajne to je vse Kristus učil, kako se morajo revni dreti. Le tako naprej, kmalo boste čudeže doživeli, da bodo slepi spregledali. Da kmet napram duhovnom težko pride do pravice, smo se pri nas več kakor prepričali. Enkrat je že omenil „Sl. Dom“, kako računa Ivan pogrebe in poroke, toda nikake postave ni menda za to oderuštvu. Sicer je neki mož, ko se mu je račun zdel prevelik, naznanil na glavarstvo, toda ni nič dosegel. To se je zgodilo še pri prej-šnjem duhovnu, da ne bo Ivan rekel, da lažem. Na šmarni dan bodemo doživeli čast, da pride gospod dr. Zajec k nam govorit. Radovedni smo, če bode tudi po-vedal, kako je porabil Šusteršič 60.000 K. Bom že poročal, da bodo bralci „Slov. Doma“ izvedeli, s čim da bode nas ob-kladal in kako se bo bahal, kaj so ljudski osrečevalci za kmeta storili. Za nas bi bilo dobro, če bi Ivana ozdravil, da bi ne bil tako požrešen.

Kmet.

d Iz Št. Lamberta ob Savi. Po vseh krajih sveta romajo ljudje iz kraja v kraj ter si ogledajo marsikaj novega in zanimi-vega. Tudi jaz vzamem potno torbico in debelo palico ter se podam na pot gori proti Ljubljani. Že v domači fari srečam takoj gosp. župnega upravitelja Št. Lam-bertskega. Nehote mi pride na misel, koli-ko krat nas je že zmerjal z liberalci in brez-veci ter nas strašil s peklom in hudičem. No, si mislim, vsak stan se bori za svoj obstanek in jo krenem čez Krnico proti Tirni. Ko dospem v Tirno, srečam postar-nega moža. No, kaj je novega v Tirni, ga vprašam. E kaj bo, mi ta odgovori, saj veste, da kmetu drugega ne preostaja, kot trdo delati, pri tem ko si drugi pri bogato obloženi mizi lepo rede svoje trebuhe. Da, res je tako, si mislim in jo mahnem dalje svojo pot. Ko dospem v Kresnice, se mi je že želodec jel oglašati. Mahnem jo v neko krčmo, kjer se mi hitro postreže. Pokrep-čavši se, se poslovim in odidem naravnost v župno-cerkev. Ogledam si orglje, potem zopet prekrasne oltarje, kjer je res vse lepo. Ko pridem ven, vprašam nekega moža, koliko je stala vsa ta lepota v cerkvi? Ja, mi ta odgovori, orglje stanejo okroglo 2000 K, za oltarje pa še ne vem. Hvalil je gospoda župnika, kako da so dobri, in kako da za nas skrbe. Le njim se imamo zahvaliti, da imamo tako lepo cerkev. O ja, sem si mislil, tako bi pa tudi jaz vam lahko postregel, samo da bi le vi kmetje plačevali. Poleg tega bi pa še jaz dobiček imel in pa pohvalo. Ker je bilo že proti večeru, želim mu lahko noč in jo odkurim hitrih krač dalje svojo pot.

Popotnik.

d Iz Št. Lamberta pri Zagorju se poroča, da še živimo in beremo „Slovenski Dom“, dasiravno se malokdaj kaj sliši iz naših hribov. Dne 27. julija smo imeli pre-cej toče. Zadel je ta nesreča tudi sosedne občine. Da se oblasti prepričajo o škodi, ki jo je toča napravila, so poslali k nam zagorske gospode orožnike, da popišejo škodo. Toda namesto da bi natančno pre-gledali in se informirali o škodi, so menda orožniki rekli, da ni nobene škode. Tako so pri nekem posestniku vprašali, koliko škode je napravila toča. Posestnik odgo-vori 300 K. Hudiča je 300 K škode, odvrne orožnik. Neki drugi kmet je kazal, koliko je po njivi po tleh pšeničnega in na drugi njivi ovsenega zrna. E, to je pa zato, ker je žito preveč zrelo in zrne samo odpada. No, to bi bilo letos zelo čudno, ker vsi vemo, da ni hotlo žito zoreti vsled preve-likega dežja, posebno oves še o tem času ni zrel. Na neki drugi njivi je pokazal kmet ajdo, kako se bile kali pobite. To je pa rja napravila, pravi orožnik. Ne vemo, kako so potem orožniki poročali, toda sklepati bi bilo, da sjašo. Drugih posebnih novic ni, kakor da v Št. Lambertu dva čevljarja prosita za gostilniške koncesije. Prvi nima prostorov in ne vemo, kam misli goste dejati. Drugi pa ni na pravem pro-

storu. Kljub temu so g. orožniki baje enemu obljubili, da dobi gostilno, češ, da so tako poročali.

Občan Št. Lamberški.

d Jarčeva zvezda ugasnila na Mu-haberju. (Za vzgled naprednim kmetom tudi v drugih krajih). II. — Še na eno veliko napako moram opozoriti, predno se podamo na shod. Namreč somišljeniki iz okolice Straže in Prečine so zastopali stališče, da jim že zaradi tega ni treba iti na shod, ker se shod vrši na Muhaberju, torej ne prav doma pred pragom vsakega posa-meznika. Ja, ko bi bil shod vsaj v Prečini, so dejali, potem bi še šli, ampak zdaj še gori v Muhaber hoditi, to je preveč. Kaj bomo mi tam, vsaj Muhaber ne spada v našo podobčino. Može in somišljeniki, dajte si tu še enkrat javno dopovedati, da je tudi ta izgovor jalov in kar še hujše, napredni stvari tudi zelo škodljiv. V politiki ne gre skupnih interesov ločiti, posebno ne pri-staši enoiniste stranke v eniinisti občini. Vsaj Jarc ni prišel na Muhaber, da bi govoril o stvareh, ki se tičejo samo Muha-berja in njegove najbližje okolice, ampak je prišel javno izzivati vse, kar je napred-nega v celi občini in na celi Dolenjski. Nikakor ne odločuje pri takih shodih samo to, kje klerikalci prirerajo shode, ampak v prvi vrsti to, zakaj jih bobnajo skupaj. Kadar pa, kakor se je ravno v tem slučaju zgodilo, klerikalci tudi namenoma ravno kakšen poseben kraj določijo za svoj shod, kraj, ki je znan kot večinoma ali vsaj močno napreden, tedaj je njih namen očitno za vse izzivajoč, da se potem lahko pobahajo, češ, pogledajte, pa smo zopet naskočili tointo liberalno trdnjavo. Če niso potem naleteli na prav noben ali pa samo na neznamen odpor, ej kakna baharija je še le potem. Pa imajo s svojega stališča tudi prav, če se v takem slučaju baharijo okrog. Kolikor večja čast za nje, toliko večja sramota za tiste, ki so tak naskok od daleč mirno gle-dali, ne da bi bili ganili mazinca za odpor. Prijatelji! mi se moramo privaditi začeti resno uvaževati, da je naša politika ravno tako, kakor je vojna. V svojem bistvu sta si politika in vojna enoinisto. Razločuje ju samo forma, oblika, vnanjost. V vojni se vojaki bore z mečem in krogliami, v poli-tiki pa se pristaši ene kot nasprotne stranke bojujejo z besedami; od večje ali manjše spretnosti govora je odvisen uspeh. Le dobro premislite nazaj na one čase, ko klerikalne stranke kot je danes, pri nas pravzaprav še ni bilo. S čim pa so prišli na krmilo? S čim drugim kot s spretnim orožjem obljub, groženj in prošenj, torej s pomočjo — je-zika. Jezik ter besede, obljube, to je njih edino orožje, s katerim so — le priznajmo — žalibog sijajno zmagali. Toda drugo vprašanje pa je, ali bi bili vsaj tako sijajno, kakor so, res tudi zmagali tudi tedaj, če bi se bili tudi mi, njih nasprotniki (ali če to-liko primerjamo vojni), recimo mi njih so-vražniki istotako poslužili prav istega orožja s katerim so šli oni proti nam v boj? Ne,

zastavim na mestu svojo glavo, nikdar bi se ta črna kuga ne bila tako na široko razširila, če bi bili tudi mi zagrabili isto orožje pa z njim zamahnili po njih, ki se jim je zahotelo po naši posesti. Vsa moč klerikalcev bi bila omejena le na kraje, kjer še nas ni bilo, pa tudi na tiste kraje ne vse, če bi mi storili isto proti njim, kar so oni proti nam storili tudi v krajih, kjer smo bili mi v večini. Namreč, da bi se bili mi vzdignili, pa bi bili šli z orožjem ne samo praznih obljub, ampak z orožjem odkritih besed, katerim bi imela slediti tudi dejanja, ki so bili večinsko klerikalna last. Toda to je vrag, da mi tega nismo storili. Ne samo to, da tega nismo storili, da bi bili pogumno vdrali v klerikalne trdnjave, ampak mi smo zakrivali še večji greh s tem, da se nismo niti zgenili, ko so klerikalci vprizarjali vpade v naše trpnjave. Res je, bili smo prepošteni, preveč smo zaupali tudi v njih poštenje, premalo smo poznali, da so ti ljudje večinoma politični lumpje. In ker smo bili prepošteni, — pa le priznajmo — tudi prenemarni, je padala trdnjava za trdnjavo v roke teh črnih političnih rokovnjačev. Je prišel kak klerikalni poslanec v kak naš kraj, pa smo storili ravno tako, kakor — da pridemo na Jarčev shod na Muhaberju — smo hoteli in so nekateri tudi res storili, ko smo stali pred vprašanjem: ali naj se Jarčevega shoda udeležijo, ali naj ga pustimo na Muhaberju kot naši trdnjavi delati kar se mu zljubi. Kar jih je bilo neposredno prizadetih — vsa čast jim — so si kmalu pustili dopovedati, da je njih sveta dolžnost, odbiti ta klerikalni napad na liberalno trdnjavo. Vse tiste stare izgovore, da naprednjaki nimajo na klerikalnih shodih nič opraviti, smo srečno pokopali v ajdovsko in lisičjo jamo »Domoljubovega« »liberalnega brloga«. Upajmo, da bodo tam tudi ostali na večno pokopani in da kadar bi se drznil še kakšen črn jarac prikazati v bližino naših trdnjav, se ne bo noboden zavednih mož niti trenotek več pomišljal, ali bi šel, ali kaj, ampak vzel bo palico in kakor bi šel na sprehod, jo bo mahal naravnost na shod. Toda ti Stražani, ki se drugače po gostilnah in na kegljiščih po mestu (tja jim ni prav nič predaleč, če magari z najhujšimi klerikalci keglajo) tako radi trkajo na prsi, češ, kakšni hudi liberalci smo mi, ti še premalo poznajo klerikalno politiko. Tem ljubim sosedom Stražanom ni bilo prav nič mar, da je Jarc njih somišljenikom na Muhaberju javno napovedal napad na njih trdnjavo. So čisto komod, kot bi bili na kegljišču, dejali: o, to bodo Kamenčani in Vrhovci že sami odpravili. O, vi, reveži, s slepoto udarjeni! Kaj je Jarc na Muhaber gnal samo svoje kimavce s tistega okraja? Kaj ni prižnica plantala nedeljo za nedeljo, niti patrček, ki se tako deklet boji, da včasih okrog Pogancev cesto izgubi, je na prižnici rentočil in hujskal celo katoliško faro na ta shod? Ali niso klerikalci, posebno pa tista vzor-upravni-

ka pri državni trtnici, dan za dnem po vsi občini še posebej agitirali za ta shod? Če bi bili komodni Stražani vse to, kar so videli, brali in slišali, le malo treznejše premislili, bi morali priti do spoznanja, da je bila ravno tako tudi njihova sveta dolžnost, pohiteti svojim prijateljem na pomoč, pa magari, da bi bilo treba iti deset ur daleč, pa ne komaj pičlo uro, kakor je od Stražanov do Muhaberja. Če se tega niso zavedli, so dokazali, da za politični boj še niso zreli. No, ali na vsezadnje bi jim tega ne smeli šteti v zlo. Ampak naravnost neodpušljivo pa je to, **da čeprav so bilj o važnosti take pomoči pravočano poučeni, čeprav so obljubili, da pridejo na shod, jih v trenutku, ko se je bilo treba pokazati odločne može, zveste prijatelje in somišljenike, ni bilo na celem Muhaberju nikjer videti.** Težko je, če mora brat svojega brata javno grajati. Toda izkušnje življenja uče, da prizanesljivost tudi proti lastnemu bratu več škoduje, kakor pa graja, če jo zasluži. In Stražani, roko na srce, v tem slučaju ste jo zaslužili. Sicer pa še na svidenje!

d **Št. Rupert.** Okoli Št. Ruperta se je klatil neki agent tvrdke Vladimir Švagerka, Nahod, Češko, ki je ponujal suknjeno blago za obleke itd. Nekaj jih je naročilo to blago in prišlo je s povzetjem, pa veliko slabše kakor je bil vzorec. Ako je dotični nazaj poslal blago, dobil je pa še slabše! Tedaj se opozarja, ako kaj pride kak takšen agent, naj se vsakdo pazi, kaj in kako bode naročil.

d **Iz Sv. Lovrenca ob Temenici.** Ti ubogi „Sl. Dom“! Kako ga preganjajo, prepovedujejo in preklinjajo, pa prav to je dokaz, da je pravičen, ker resnica kolje oči, to je vendar znana stvar. Tako bi se revež zadnji čas, odkar se pripravlja pri nas birma, kar ne upal na dan — seveda če bi se bal groženj g. župnika, ki v svoji kratkomalo ne trpi ljudi, ki bero „Sl. Dom“. Pa je ta časopis kot ose: če se jih bolj otresaš, več jih brenči okoli tebe, in tako je tudi v naši župniji vedno več naročnikov „Sl. Doma“. Pa pride mati, ki ima doma sinka, zrelega, da postane vojščak Kristov, v župnišče vprašat g. župnika, če so zadovoljni z botrom, ki si ga je fantek izbral. G. župnik pa brž po register „Sl. Doma“, in glej spaka — izbran boter stoji med njimi, torej ne sme biti sprejet. Pogoreli boter-kandidat se seveda zadovoljno muza doma, češ: ga bom pa par litrov spil na ta račun, in če smo odkriti — ta filozofija je mnogo bolj zdrava od one g. župnika, ki misli, da bo na ta način pregnal iz svoje župnije „Sl. Dom“. Pa vendar vprašamo g. župnika: ali ne pojo pri nas zvonovi istemu Bogu kot v sosedni župniji, ali se ne daruje v naši cerkvi ista daritev in istemu Bogu kot v drugih? Mar ima naša cerkev posebnega Boga? Če mora biti pri nas vse narobe, zakaj pa ne naredite neke lepe nedelje darovanja, pri katerem bi dobil vsak, ki bi se potrudil okrog oltarja, par grošev,

mesto da jih nese sam? Zakaj ne vpraša župnik po drugih župnijah botra, si-li naročen na „Sl. Dom“ ali ne? Prav ste pisali g. urednik! Vera v današnji obliki je samo še za kmeta! Res, človek se ne more dosti nasmejati tem razmeram. Menda bo prišel sv. Duh do birmanca za katerim stoji boter, naročnik „Sl. Doma“ ter mislil: aha, glej ga, ta ima pa „Sl. Dom“, tega pa kar preskočimo z milostjo! No, če bi bilo tako, potem bi sv. Duh pri marsikateri birmi samo skakal. Edina pot priprostega ljudstva do samoizobrazbe so knjige in časopisi. Prve lahko v tem slučaju z mirno vestjo čitamo, ker če odštejemo knjige družbe sv. Mohorja, druge v širšo javnost sploh ne prodro. S časopisi in podobnimi listi je pa tudi en križ! Kdo je n. pr. na deželi naročen na kak znanstven list? Redek slučaj! Pač pa se dobi po bornih hišah „Bogoljub“, ki prinaša razne zanimivosti o Marijinih kongregacijah, o vpokoju duhovnih gospodov, o posvečenju mlajših, nadebudnih moči, toda prosim vas, najdete tu kaj, kar bi lahko porabljal kmet, s čimer bi nadomestil številne žulje na svojih utrujenih rokah? Izmed časopisov, ki imajo v sebi moč, da pripeljejo kmeta do tiste izobrazbe, kot jo zahteva njegovo visoko stoječe stališče, je gotovo „Sl. Dom“ za našega kmeta najprimernejši. Ne proti Bogu, ne proti veri naših očetov, pač pa proti tiraniziranju ubogega kmeta, ravno od strani gotovih dušnih pastirjev, ki so poklicani v to, da vodijo ljudstvo po poti morale do pravega blagostanja! To je krivica, zoper katero bi se moralo dvigniti tlačeno in zadolženo slovensko ljudstvo, če hoče, da mu zasije enkrat žarek one zlate svobode, ki jo uživa njegov stanovski brat po drugih državah! Zato pa so se tudi dvignili gotovi gospodje dušni pastirji, ko so začutili, da se maje fundament pod njimi, da jih ostavlja oni faktor, od katerega je odvisno njih brezskrbno življenje, da se obrača od njih kmet-trpin, zadnja bilka potapljačega se mornarja. Zato skušajo uničiti razširjevalca prosvete med trpeče ljudstvo, „Sl. Dom“. Seveda, Cezar je dejal: „Rejenih mož hočem imeti jaz okoli sebe, z glavami golimi, ki dobro spe. Tam Kasij, votel je njegov pogled, on misli preveč; taki so nevarni! In takih Cezarjev je danes menda mnogo!

d **Iz Sinjega vrha ob Kolpi.** Včasih se tudi modrijan prevara. Naš gosp. župnik Alojzij Jerič se je dokaj trudil o naših zadnjih občinskih volitvah ker prejšnji župan gospod Mate Špehar, po domače miser, ni hotel po Jeričevih migljajih kimati niti mu nikoli pete poljubil. No g. Jerič si je mislil, ti presneti miser, bom ti že pomagal, da ne boš več župan, pa še občinsko tajništvo bo pod mojo pazduho smuknilo. Učitelja bomo že nekako spodkopali, ki je zdaj občinski tajnik. Miser res ni zdaj župan, učitelj tudi ne tajnik, a tudi Jeričev trud je zaman. Izvoljen je tudi za naprej mož za župana, ki more brez strahu pogledati v Jeričeve oči in mu odgovoriti kakor treba.

Da bi vi gospod Jerič našo občino gospodarili, pa še za tanika bili, tisto misel in nado le odpravite dol v Krivc ali naj jo pa Pargan po Kolpi odpravi, da odplava, ker bo vam boljše kakor da bi vas tukaj motila. Dragi bralec, za zdaj naj bo dovolj; pri priliki boš zopet bral, kako bi se našemu Jeriču pristala pošta in kako je plesal lansko leto v Severinu na Hrvaškem.

d **Bučka.** V 31. št. one zloglasne cunje, ki se imenuje „Lažiljub“, je napisal najbrž kak tonzuriranec tako skrpucalo, da nima ne nog ne glave. Piše namreč: Sedaj hočejo Bučko prenoviti, da pokažejo da so — žal nazadajoče pameti! — Ali ni to višek nesramnosti, da na tak nepošten način vlačijo po umazanih predalih tistega lažnjivega Domoljuba može, ki so brez posebnih šol toliko in še več poučeni kot on, dasiravno je dopisnik po visokih šolah hlače trgal, zato nas pa še ne bo v strahu držal. Dalje piše: „Sedaj pa pridejo gospodje napredne stranke in pravijo: Ja, farovž bomo prodali, župnika spodili, organista pa prepodili. Če župnik ni zadovoljen, naj pa gre. Faro bomo pa med sosedne fare razdelili. Organista bode nadomestoval učitelj, ki baje še not ne pozna.“ Kolikor besedi, toliko laži. O ti ljuba laž, ki se je naš žegnani gospod vendar tako radi poslužijo. Ta misel „farovž podreti“, se je menda porodila v glavi Šlosarjeve mame kak lepi večer ob mesečini — —!! Onemogla jeza, da so bili klerikalci tako silovito poraženi, narekuje dopisniku „Lažiljuba“ same laži. Da ga sram ni zdaj na stara leta. Živel naj bi mirno skupaj z vaščani, pa bi bilo dobro. Če pa hoče še nadalje delati zdražbo, mu bomo pa tudi mi posvetili in izvlekli precej umazano preteklost na dan. Kakor hoče!

d **Iz Semiča.** Jarčevi in Drmastijevi shodi. Dne 3. avgusta smo imeli čast videti tistega Jarca in Drmastija, ki je rekel lansko leto, da med semiške aristokrate ga ne bo več. Zdaj sta se premislila gospoda. Že eno nedeljo popreje se je razleco napovedal omenjeni shod. Ker se je baje Jarc zbal, da bi kmetje pozabili na njega, se je pripeljal že pred prvo mašo na avtomobilu, seveda ne sam, ampak z njim Mastin (pardon, Drmastija in speči kralj Matjaž, Matjašič). Eni so mislili, da pojde gospoda k maši. Kaj še, v farovž so šli po informacije. Takoj po maši smo čakali na trgu. Jarca ni bilo od nikoder, a kar naenkrat se prikaže na občinskem balkonu, ki ga je baje samo zato župan dal narediti, da Jarca ne mečejo iz govorniške tribune, ker na balkon ne more nobeden. Začel je nekako takole: Ali ste videli? Zadnjič ste mi rekli, ne bo železnice, sedaj bo pa kmalu vozila. — Kdo je to naredil? (Molk.) Ali ne jaz? in mogočno si je trkal na prsa. Dalje je klobasal, kako bode uradnike spravil iz uradov, da bode napravil davek na avtomobile, konjsko dirko, kolešarsko dirko itd. Vidite, dragi moji, tako jaz delam za vas in s tem vam bo veliko

vaša štibra zmanjšana že letos. In potem pa pravijo preklicani liberalci, da nič ne delamo. Tem nič ne verjemite, ker ti delajo samo proti veri. Mi smo pa samo za vero in Krista. Sploh je take klobasal, da so kmetje odhajali, meneč, ta je gotovo prismojen, sicer se ne bi tako hvalil. Dalje je govoril Drmastija, ali kakor pravijo Belokranjci, Mastina. Pričel je najprej pri liberalcih, češ, kaki da so; obregnill se je tudi ob gdč. Theimerjevo, rekoč: gotovo vam je znano, kako gonjo dela neka Nemka proti presvitlemu dr. Šusteršiču, našem deželnemu glavarju ter proti prečast. g. dr. Kreku. Ta Nemka jih dolži poneverbe za 60.000 K. Pomislite vendar, kako bi ta dva kaj takega storila! To je grozno! Da vam bolj natanko razložim, poslušajte. Res smo vzeli 60.000 K, ker to ni dosti v 10. letih. To smo rabili, da smo prebelili deželni dvorec, ker tako velik gospod kot Šusteršič ne more stanovati v grdi hiši. Še enkrat rečem, vzeli smo denar v 10. letih in to ni dosti? Dalje je napadal učitelje, češ, ti hočejo imeti višjo plačo, a ne delajo nič. Nato je pokazal s prstom enega izmed učiteljev, rekoč, glejte ga, kako se smeje. Nameraval ga je zasmehovati, misleč, da ga bodo ljudje začeli kamnati. Ljudstvo pa pozna naše učiteljstvo in ve, da ima dotični učitelj več zmožnosti v peti kot vi, Drmastija, v glavi, kadar ste najbolj trezni. Ali razumete? Sram naj vas bo, ki ste sami učitelj in napadate učiteljstvo ter hočete pri ljudeh vzbujati nezaupnost proti učiteljstvu. Dalje se je obregnill ob Amerikance, ki pridejo domov ter razširjajo seme brezverstva itd. Povedal je tudi, da bodo kmalu volitve in priporočal, da volijo krščanske može. Take menda, kot ste vi, ki mašo v kavarnah prespijo. Nazadnje se še prikaže Matjašič. Dragi moji! Jaz politike ne zastopim (tudi drugega ne) in vam samo to rečem, da volite može, ki so krščanski in pobožni, saj sedaj vidite, kako delamo za vas. Amen! Tako smo se razšli ter smo marsikatero zlili na račun teh Eselesov. Sedaj pa vi, gosp. Jarc! Čemu nam kažete luno v vodi, ker jo vendar vidimo v zraku. Kje ste še vi bili, ko se je sedanja belokranjska železnica trasirala? Že pred 45 leti je to bilo, in čemu se zdaj hvalite vi? Čemu rotite vlado tu na kmetih, v parlamentu nastopite in ne zlezite pod klop kot kužek. Poročajte nam stvarne reči in ne se samo hvaliti kot španski čifuti. Vi se s kmeta samo norca delate. Zdaj ste rekli, da bode štibra manjša. Res je manjša, namreč 30 K višja kot druga leta. Zdaj pravite, da boste zmanjšali število uradnikov, baje samo zato, ker se ne pustijo od vas komandirati. A ne bo nič s tem, kakor se čuje; raje se brigajte za uradnike v vaši stranki, ki imajo mastna korita, a nič dela. Zato pa kradejo. Za sedaj vam rečemo, kakor tudi Drmastiju, da s takim klobasanjem ne pridite več v Semič, kajti prihodnjič si napravimo pot tudi

na občinski balkon. Pri prihodnjih volitvah si pa že pomagamo sami in bomo izvolili kmeta, da nas bo bolje zastopal kakor vi. Toliko za danes!

d **Iz Semiča.** Tudi v naši občini je šla bolj trda za zaupnico dr. Šusteršiču. Župan je predlagal in nekaj zvečil, zakaj da se gre. Nato je neki odbornik rekel: kaj nam mar, če je Šusteršič pos..., naj se sam br... in naj babo toži, če ni res, kar se ga dolži. Seveda ni pomagalo nič; hočeš, nočeš, moraš, s silo so morali podpisati zaupnico. Isto se je zgodilo tudi v Kotu in v Črešnjovcu. Uboge pare, kako se morajo pokoriti klerikalni svojati, ne vedoč, za kaj se gre!

d **Iz Semiča.** Že zadnjič smo poročali v »Slov. Domu«, da se godijo vedno tatvine okrog Semiča, ki se jih pa ne more izslediti. Dobro bi bilo, da bi se vsakega sumljivega človeka strogo prijelo. To bi morda kaj izdalo, ne pa sumiti poštene ljudi, ki malo delj časa delajo pri luči, ali če pridejo domači fantje v vas, kakor se reče navadno. Tj gotovo ne kradejo. Dalje opozarjamo poklicane faktorje, ki imajo skrbeti za javna pota, naj si malo ogledajo cestne jarke proti pošti in na trgu, ki nič kaj ne odgovarjajo higijeničnim predpisom.

d **Iz Štrekljevca.** V soboto 9. t. m. so se cel dan oblaki vlačili od Gorjancev proti nam. Proti večeru se je stemnilo in toča je začela kar na suhem padati. Napravila je veliko škode, posebno v vinogradih in na polju. — Gosp. Jarc in Drmastija, sedaj se pokažite in se pobrigajte, da dobimo kako podporo. Ni treba se vedno hvaliti, a nič storiti.

o Gorenjske novice o

g **Strela** je udarila dne 6. t. m. pred deveto uro dopoldan v hlev posestnika Fr. Hribernika po domače Zidančka v Virmašah pri Škofji Loki. Hlev, ki je bil šele lansko leto dogotovljen po novem modernem načinu, je popolnoma zgorel, ostalo je še samo zidovje. Stal je posestnika menda okoli 15.000 K, zavarovan pa je bil kot čujemo le za polovico te vsote. Pogorela je tudi vsa krma in sicer okoli 40 voz sena in detelje, živino pa so vso rešili, samo kobilo je puh strele nekoliko omamil, da so jo morali s silo spraviti iz hleva. Na pomoč so prihitela bližnja gasilna društva in sicer iz Žabnice, Godešiča, Škofje in Stare Loke. Rešiti poslopja ni bilo več mogoče, zato so omejili pomoč le na sosednja poslopja. Res, strašansko huda stvar je ogenj; dve leti se je gospodar trudil, ogenj pa mu je pokončal vse v dobri uri. Dasi je posestnik eden med najtrdnjšimi kmeti v škofjeloški okolici, bo vendar ta udarec težko prebolel.

g **Radovljiška podružnica Slovenskega planinskega društva** priredi v nedeljo, dne 17. avgusta t. l. v Bohinjski Bistrici v par-

ku kopališča »Danica« veliko ljudsko veselico s koncertom in prosto zabavo ob sodelovanju Savskega godbenega orkestra. Začetek ob 3. popoldne. Vstopnina 1 K za osebo. V slučaju slabega vremena se vrši veselica z istim sporedom v restavracijskih prostorih gosp. Ivana Mencingerja.

g Iz Moravč. Moravško pevsko društvo v Moravčah priredi v nedeljo, 17. avgusta t. l. veselico. Na vspredu je igra „Trije tički“ in razna prosta zabava s plesom. Kdor se hoče prav pošteno nasmejati in razveseliti, naj se udeleži te prireditve. — Iskani pekovski firmi je hotel dopisnik „Domoljuba“ delati konkurenco. Raditega je že postal zidarski strežnik, (maltonosec) da bo lahko sezidal peč, v kateri bo pekel liberalce — seveda če bo dobil koncesijo. Takrat pa se mu izpolni že tolikokrat izražena želja. Mi pa pravimo, da naj pazi, da se ne speče sam.

o Notranjske novice o

n Logatec. Slavnost razvitja prapora logaškega Sokola dne 3. avgusta se je vršila nad vse sijajno. Že na predvečer je naznanil močni trobentaški zbor in petje pri gospej kumici, da se vrši pomembno slavje. V nedeljo se je zbralo po sprejemu na kolodvoru in po skušnjah za proste vaje nad 150 Sokolov v kroju pred hotelom „Kramar“. Veličasten spreved s petimi prapori, z godbo in dvema trobentaškima zboroma na čelu se je ustavil pred krasnim slavolokom v Gor. Logatcu, kjer je napredni občinski odbor z g. županom Punčuhom pozdravil došle Sokole. Po navdušujočih govorih br. zveznega podnačelnika Drenika in br. župnega staroste Gangla razvije gospa kumica Sichelova res umetno pleten prapor. Ko pripneta kumica in gospica Smoletova trakove na novi prapor zaori med Sokoli „Hej Slovani!“ Sokolski spreved je bil na vsej poti živahno pozdravljen in obsut s cvetjem. Točno ob uri se je pričela javna telovadba. Velika množica zbranega občinstva je res z zanimanjem sledila vsem točkam telovadbe. Izvajalo je 60 telovadcev proste vaje, ki so pozneje nastopili na osmerih orodjih. Za svojo telovadno dovršenost so želi obilo pohvale. Nadvse živahno pa so bile pozdravljene telovadke in šolski naraščaj, ki je v svojih vajah pokazal veselje, da sme po triletni nekulturni prepovedi zopet nastopati v sokolskih vrstah. Tudi veselica je izpadla v vseh ozirih nad pričakovanje dobro. Logaškemu Sokolu moramo le častitati k novemu uspehu!

n Dolenji Logatec. Ob priliki Sokolove slavnosti so naši klerikalci pokazali vso svojo onemoglo jezo do Sokola. Poročali smo že zadnjič, kako nam je župan prepovedal ples. Tudi znani Sijanc je imel po neznanem paragrafu v Domu shod, kjer je pozival zbrane backe, da se Sokolove prireditve ogibljejo. Baš njihova protiagitacija je pripomogla do tako lepega uspeha, za kar smo jim zelo hvaležni. Nalašč na ta

dan so imeli tudi klerikalni dijaki veliko prireditev, ki pa je zelo klaverno izpadla. Velike množice peciva še danes prav po ceni prodajajo. Zopet se je pokazalo, da klerikalne prireditve brez plesa ne vlečejo. Zdrav človek pa itak ne more poslušati društvene godbe s himno: »Kje je tista muha?« in »Herr Leutnant«. Omenjamo, da se je z nekaterimi klerikal. študenti iz veseličnega prostora pometlo, ker se niso obnašali kot nedobrodošli gostje. Tudi čukovski junak z nožem v roki, zahapljen pri izpraznjenju in razbijanju tujih butelj, bo dobro pomnil, kdaj se je vršila sokolska slavnost. — Lep uspeh prireditve je posebno jezil našega Tineta, ki je ves svoj žolč izlil nad naprednjaki v nedeljski pridigi. Po njegovem smo vsi naprednjaki govori, zato naj se ljudje ogibljejo naprednih hiš. Ker je ta bacil tako zelo nevaren in nalezljiv, priporočamo Tinetu, da se gobovih hiš ogiblje posebno ob času bire! Za njegov lepo rejeni trebušček bilo bi res škoda, posebno ker sledovi na njegovem okroglem obrazu kažejo dovolj jasno, da je svoje dni bil zelo gobov tudi on. Ljudje pripovedujejo, da je na tej bolezni trpel za časa svojih dijaških let in kaplanovanja v raznih farah, kjer je zastrupljeval posebno mlade žene in dekleta, s katerimi se je zelo rad zasukal v strastnem plesu. Zato se mu nič ne čudimo, da danes tako preganja ples, ker ga živo spominja in skomina naslad lepih dni. — Tine bi pa tudi rad postal tehant! To je jasno vsakemu. Logatec mu je premajhen, bira preskromna in manjka mu tudi bogatih kalinov, ki bi jih rad lovil po receptu »med živimi«. Škofu Bonaventuri priporočamo, ako ima kje službo za Renier II., naj se posluži našega Tineta, ker ga bo kavalir Tine ravnotako dobro zastopal kakor krški bisagar pri slučaju gospe Hočevar. Ustreženo pa bo tudi nam in njemu.

n Iz Zagorja ob Pivki. Dne 8. t. m. je umrla gospa Katarina F a t u r, vdova Č o p i č. Pokojna je bila znana v širši javnosti kot ugledna gospodinja blagega srca. Z njo so izgubili siromaki veliko dobrotnico in sploh celi občini je bilo nje preblago srce vselej v vsaki potrebi naklonjeno. Posebno prostovoljno gasilno društvo je izgubilo takorekoč svojo dobro mater, ki je bila društvu vselej prva pomoč pri vsaki društveni prireditvi, bodisi s podporo ali z dobrimi nasveti. Pogreb je bil veličasten. Udeležilo se ga je mnogo odličnega in priprostega kmečkega ljudstva od vseh krajev. Pred krsto so nosili 14 krasnih vencev, za križem pa je korakalo gasilno društvo s svojim vencem, ki so ga nosili trije gasilci. Na pokopališču je bilo vse žalostno in na obrazih pričujočih skoro ni bilo suhega očesa opaziti. Za zadnje slovo so zapeli pevci tri ganljive žalostinke v cerkvi, pred hišo in na pokopališču. In zdaj nam je zemlja pokrila tako dobro in blago srce! N. v m. p.!

o Zagorske novice o

zg Iz zagorskih hribov. Najnovejša metoda klerikalcev, kako naj se liberalce uniči. Klerikalci čutijo, da se jim majejo tla in vsled tega skušajo svojo razbito ladjo v toliko zakrpati, da bi vsaj do spomladi držala, kajti drugo leto so deželnozborske volitve. — Prav pridno posetujejo sedanji deželni poslanci svoje volilne okraje, med temi se posebno peha **dr. Ivan Zajec, zdravnik v Ljubljani.** Znano je, da je dr. Zajec eden največjih koritarjev, ker jih ima toliko, da ni poslanec, deželni odbornik, prov. vodja je naravnost čudno. — Dr. Zajec je deželne bolnišnice, c. kr. zdravnik tobačne tovarne, zdravnik okrajne bolniške blagajne itd. Vse te časti, ki so **z mastnimi dohodki naših davkov spojene, smo mi kmetje pridobili s tem, da smo ga volili za deželnega poslanca.** — Danes pa čuti možakar prav dobro, da se je v Zavsavskem pogorju pričel **kmet politično zavedati** in da hoče pri bodočih deželnozborskih volitvah sam določiti, koga bode volil. — Če Zajca ne, potem odpadejo korita. Vse to skrbi dr. Zajca in vsled tega kar na debelo prireja shode v svojem volilnem okraju. Na teh shodih se iz njegovih ust kar cedi na debelo obljub. Ob sebi umevno, da zna dati tudi božji blagoslov s Hvaljen bodi Jezus Kristus. Dostikrat kmet dvomi, če je res naš poslanec zdravnik, kajti v svetem pismu je bolje podkovan, kakor marsikateri duhovnik. — Zadnjič je imel shod na Vačah in pri tej priliki se je nekako izrazil: Grdi ljudje so ti liberalci, ki hočejo našega kmeta pogubiti in zapeljati; najgrši med vsemi so pa **zagorski liberalci** (kaj ne g. dr. Zajec zato, ker ste pri zadnji volitvi najmanj glasov dobili). Iz Zagorja se širi ta kužni liberalizem po hribih ter zastruplja našega poštenega krščanskega kmeta (samo vsled tega je krščanski, **da lahko dr. Zajec mesečno najmanj tisočak denarja spravi v svoj žep in ta denar je davek, ki ga mora ta grdi zagorski liberalcec** in krščanski kmet iz zavsavskega pogorja plačati.) **Če bi človek smel, bi vzel puško ter postrelil vse te proklete liberalce, ker za drugega itak niso, a žalibog da ne smemo tega storiti!** Torej dr. Zajec je prišel s križem in hvaljen bodi Jezus Kristus na shod, in tu je pričel besniti po dr. Krekovi metodi, da bi najbolje bilo, da bi se vse liberalce postrelilo. Mi trezno misleči kmetje se temu smejemo, ker predobro razumemo, da so to zadnji skoki Zajčevi in baš ta podivjanost rodi stotere sadove v prid pravi napredni kmetski stranki. Žalostno je dovolj za akademično naobraženega človeka in poleg tega pa še za medicinca, da si ne more drugače pomagati, kakor s puško v roki, s katero hujska kmeta na tega, ki mu oči odpira in lajša težavni kmetski stan. — Če bi naš kmet ne bil veliko bolj pameten,

kakor je dr. Zajec, bi se prav lahko pripetilo, da bi moral iti kdo v zapor. — Dr. Zajec se prav dobro zaveda, da ga štiti poslanska imuniteta in le vsled tega je pobesnel kot stekel pes in pričel grizti na vse strani. — Če bi bil kdo drugi, bi pač dobil zaslužen plačilo. — Dolžnost naša, dragi kmetje, je, da tudi mi vzamemo puško v roke. Ta puška naj pa bode iz papirja. Spomladi bodo deželnozborske volitve in takrat, ko dobimo v roke glasovnico, napišimo ime kandidata, ki si ga bomo sami izbrali. — **Torej z eno besedo v zasavskem pogorju se ne sme na nobeni glasovnic naprednega kmeta čitati ime dr. Ivan Zajec, zdravnik v Ljubljani.** S to puško bomo bolje odgovorili na vse njegove napade, ker mu bomo tudi odvzeli največ korit, da se preveč ne razpase. Nadalje je tudi kvasil, da je prišla na kant liberalna stranka. V Ljubljani je še nekaj liberalcev, katere pa živi krst ne smatra več za resne ljudi. Ti ljudje so si najeli neko napol blazno gospodično Theimerjevo in ta gospodična hoče s pomočjo liberalcev blatiti našega prezasluženega gospoda dr. Ivana Šusteršiča, deželnega glavarja in našega požrtvovalnega g. dr. Janeza Kreka. Uverjeni bodite, da je vse to, kar je ta blazna gospodična pisala, od kraja do konca nesramna laž. Naša dva voditelja sta čista, kakor kristal in zato bo na pol blazna gospodična Theimerjeva dobila pri sodišču zaslužen plačilo. — Dr. Zajec, uverjeni bodite, da je bila večina kmetov nasprotnih misli in da pozdravlja delo gospodične Kamile Theimerjeve, ki bode razkrila do nagote grehe S. L. S., med katere šaro spada tudi naš poslanec Zajec. — Taka težka očitanja, kakor jih je gdč. Theimer dr. Šusteršiču očitala, ko se deželni glavar niti ne upa tožiti, so le dokaz, da ima slabo vest. — Mi se ne bomo spuščali z dr. Zajcem v polemiko glede gdč. Theimer. Uverjeni smo pa, da bo gospodična Theimer svoje pričeto delo dovršila. — Dolžnost naša je pa ta, da se tesno združijo Zasavsko pogorje, v katero spada 12 občin in te so: Zagorje, Kotredež, Aržise, Kolovrat, Kanderše, Vače, Št. Lambert, Konj, Hotič, Polnik, Kresnice in Št. Jurij pod Kumom. Najprej naj se pridno agitira, da se bo v vsako kmetsko hišo spravil edini kmetski list »Slovenski Dom«, in da si vzamemo za vzor vas Tirno, ker v tej vasi je vsaka hiša naročena na »Slovenski Dom«. Lepo število naročnikov ima že »Slovenski Dom« in ni je vasi, v kateri bi ne bilo naročnika na edini pravi kmetski list. — To skrbi naše nadute klerikalce, kajti kmet vstaja in pričinja sam misliti. — Uverjeni bodite, dragi kmetje, ako si ne bomo sami pomagali, lahko še leta in leta čakamo na boljše čase. — Tudi naši pradedje so sami organizirali kmetski punt proti grajščakom, torej so si sami razbili železne okove raz roke — ter pričeli svobodneje dihati. Za

graščaki je pa pričela nas kmete mrtva roka t. j. duhovščina oklepati v železno verigo — in ta veriga je tema in nezavednost. — In tudi teh verig se moramo oprostiti! Mi hočemo imeti duhovščino tako, ki se ne bode mešala v naše politične in gospodarske zadeve. — Na vse te dr. Zajčeve shode bo najlepši odgovor ta, da se bo v kratkem ustanovilo novo »Gospodarsko napredno društvo« v Zasavskem pogorju in v tem društvu bodo včlanjeni izključno sami kmetje. — **P o s a v č a n.**

O p a z k a! **Dragi kmetje iz Sv. Gorske fare.** Prosim, da me pisмено obvestite glede sestanka. Ni se vam potreba ozirati na čas in kraj. Meni je vsak kraj prikladen. Samo to prosim, da se me pravočasno obvesti. — Kakor smo se zadnjič v Litiji domenili glede »Gospodarskega društva«, sem že deloma vse pripravil.

Ostali slovenski kraji

o S Krasu. Med izvoljenimi antiklerikalnimi poslanci je med drugimi tudi sodni svetnik Franc Dominko v Komnu. Ta je baje prvič poslanec. Proti njemu so novostrujarji najbolj sikali. Slikali so ga kakor brezverca, Italijana in bosigavedi kaj še, a vse zaman. On je dobil na Krasu največ glasov, ker je eden najbolj priljubljenih oseb na Krasu. Sin je učiteljev in rojen v Kobaridu, kjer je njegov oče več let z vzgledno požrtvovalnostjo poučeval na ljudski šoli in na pripravljalnem razredu za učiteljišče. Učenci so ga ljubili in spoštovali kakor očeta, a se ga obenem bali, ker je bil ljubeznivo - resen in strog učitelj. Njegov sin, sedanji kraški poslanec ima vse lastnosti svojega očeta. Mož je zelo popularen, a obenem pravičen sodnik, ki noče delati vedoma nobenemu krivice, pa pripadaj kdo katerikoli stranki. In takega moža klerikalci ne marajo, to je za klerikalno stranko res karakteristično. — Vrli Kraševci, ki so večinoma kmetje, poznajo torej bolje značaj človeka, kakor razni klerikalni doktorji in drugi širokoustneži, ki mislijo, da so le oni vso učenost pojedli z veliko žlico. Kraški kmet ima torej več razuma, kakor klerikalni kolovodje. Res, žalostno za klerikalce, a resnično.

o V tržaški okolici: v Barkovljah, na Proseku, Kontovelju, na Katinari, v Sv. Križu in v bližnjih krajih je naredila toča pretečno nedeljo ob pol 9. zvečer grozno škodo. Skosila je ponekod vse, da je groza pogledati na tako opuštošeno polje in vinograde. Grozdje, belo in črno, kazalo je letos prav dobro; zato je pa žalost na storjeni škodi temvečja. Ljudstvo je britko jokalo in ihtelo, da se je človeku kar srce krčilo od bolesti. Sploh je letos tržaška okolica hudo prizadeta. Ribštvo ne nese skoro nič, v kamenolomih ni dela, vse upanje je bilo osredotočeno dobri vinski letini, zdaj pa taka nesreča. Gorje ti kmet, gorje!

o Nevihta in toča. V četrtek, 7. t. m. dopoldne okoli enajstih je divjala v Gorici huda nevihta. Popoldne se je vreme zboljšalo, proti večeru pa so se privarili zopet nad mesto in okolico sivi oblaki, nastal je vihar z velikim nalivom in s točo, ki je napravila po okolici velikansko škodo. Cenijo jo na 400.000 do 500.000 K. Najhujše je razsajala toča v Gor. Vrtojbi, v Sovodnjah, v Št. Petru in na Vogerskem. V Furlaniji so bile hudo prizadete občine Kopriva, Farra, Muša, deloma tudi Ločnik. Še hujše pa je bilo v nedeljo. Zvečer je razsajala v goriški okolici strahovita nevihta s točo. Toča je padala tako silno in gosto, da je pokrila vso pokrajino z debelo ledeno plastjo, kakor da bi ležal na nji sneg. Med Štanjekom in Rihenbergom je toča zasula ves železniški tir. Uničena je vsa letina. Škoda je ogromna in se ne da sedaj niti približno preценiti. Nevihta je trajala tričetrt ure.

o Pueblo Colorado. Dovolite mi majhen kotic v našem priljubljenem listu »Slov. Domu«, ki ga zmeraj berem in prebiram, ne da bi kaj našel iz Bele krajine. Ne vem, ali spijo Belokranjci spanje pravičnega ali jih klerikalni moloh tako v krempljih drži, da si ne upajo ziniti. Posebno stikam za semiške novice, ki jih pa že nič nisem videl sam ne vem od kdaj. Klek jih potresi; menda se niso vsi podali in začeli trobiti v klerikalni rog. Vem, da jih je zelo veliko, ki ne znajo misliti s svojimi možgani in krokajo v klerikalni brlog s svojo puhlo in farško neizobrazbo, ki smrdi do neba. Vendar pa mislim in prepričan sem, da je še več takih, ki se jim je že zasvitalo v glavi in so poteptali klerikalne ideje v blato, kamor spadajo in mislijo sami s svojo glavo. Ti se tudi ne dajo vplivati v svojih namenih od kake namišljene nadnaravne sile, ki je končno vedno le farovž in njegovi privrženci. Torej Semičanje, pobrigajte se bolj za napredne liste, posebno za »Slov. Dom«, in pokažite, da ste živi z dušo in ne samo s telesom in da ne tavate po potu črne nezavednosti. Pokažite se pogumno pred svetom in proč s klečeplaztvom. Dvignite se iz tal na vrhunec k zavednosti in pridno dopisujte v napredne liste in izobrazujte drug drugega, kajti v slogi in izobrazbi je moč. — Naj omenim tudi tukajšnje razmere z delom. Gre še precej dobro; brezposelnih ni videti in delavske plače so različne. Seveda kapitalistični moloh ne plača nikomur, kar zasluži. Pobirati moramo drobtinice kot povsod delavec dobi deseti del tega kar producira. Zaslužimo toliko, da se preživimo in ostane nam še za kozarec piva, ki se ga popije največ med delavstvom. Pri kapitalistih seveda teče šampanjec v potokih. Opisati hočem v kratkih besedah mesto Pueblo. Prebivalstva ima 45 do 50 tisoč duš različnih narodnosti. Slovencev je okoli štiritisoč, ki imajo svoje trgovine in veliko tudi lastno domovanje. V društvenem oziru so dobro organizirani tako, da se vsak lahko zavaruje za slučaj nesreče. Glavnega pomena je velika jeklarna, v kateri je zapo-

slenih čez pet tisoč mož. Izdelujejo se železniške tračnice, raznovrstne žice, žebliji, sploh različne jeklene stvari. Nadalje so topilnice za zlato in cink in različne manjše tovarne. Pri priliki se zopet oglasim; pozdrav vsem napredno mislečim širom Slovenije!

Popotnik tega sveta.

o Lovber. Pa. Severna Amerika. Kjer se malokdaj sliši iz naše male slovenske naselbine sem se na menil malo popisati naše življenje v Združenih državah. Tu nas je le par slovenskih družin in nekaj samcev, ki smo zaposleni v premogokopu. Delo je še dosti stalno, zaslužek je pa odvisen od delavca in od prostora. Veselja in zabave ni posebne; včasih se razveseljujemo sami pri sodčku piva, zato hodi marsikdo s težko glavo in s trudnimi nogami tako, da mu je še cestni prah v napatu. Kar nas je pa bolj abstinentov, pa večkrat premišljujemo usodo, ki nas je dovedla v tuji kraj in nas tako odstranila iz domovine, od slovenskih deklet, da smo osamljeni kakor da bi bili v puščavi. Pa bo že prišel ugoden veter in dobimo jih kar eno baks karo iz slovenske pokrajine. No pa nikar ne vzemite za zlo, ako se malo ponorčujem. Največ veselja imamo, kadar dobimo v sredi tedna v roke „Slov. Dom“. Najbolj z veseljem čitam dopise iz Litijskega okraja, iz Vač in Sv. Gore, ker sva bila z beneficijantom Majdičom posebna prijatelja, kakor sta pes in mačka, zato se mi pa še bolj dopadejo. Imenitni so njegovi lažnjivi popravki: Je res — in ni res! Kdo mu pa bo kaj verjel, saj ga še tu v Ameriki poznamo in se spominjamo, ko je kot Kristov namestnik Marijino devico objemal. Pa naj še to zapiše, da ni res. Jaz sem ga pa sam videl, da je bilo res. Drugače pa imamo vroče dneve in težko delo. — Včasih imamo priliko gledati, kako kakšen „lukamatija“ pade komu na hrbet in pokaže kolesa kvišku in tako polomi nekaj vagonov za profit brezbrizni železniški družbi, ki ji ni mar človeško življenje. Pisano na dan lipovega cvetja.

o Eveleth Minn. Dne 16. julija je bil v tem kraju hud naliv. Voda je vdrla v rudokop in zalila 15 delavcev. Deset so jih dobili še tisti dan, pet pa drugi dan, ko so bili že 31 ur zasuti. Dobili so vse še žive. Taka je sladkost dela, kakor nam popje pridigujejo. Tisti, ki so najbolj leni za delo, najbolj zgovorno pripovedujejo delavcem, kako je zdravo delati. Dotični župnik je tudi rekel, naj se nikar ne borimo za izboljšanje na tem svetu, kajti po smrti nas čaka krasno življenje. Seveda je lahko govoriti; ko bi pa sam šel le en dan v rudnik in če bi se mu še taka nesreča prigodila, bi pa drugače govoril in bi si rad želel izboljšanje na tem svetu, kakor si ga mi delavci želimo. Z naprednim pozdravom vsem čitateljem „Slov. Doma“.

Andrej Židan iz Kašlja.

Razširjajte „Slovenski Dom“.

Gospodarstvo.

gsp Na kmetijski šoli na Grmu se prične novo šolsko leto z mesecem novembrom. Učenci se sprejemajo v zimsko šolo in v letno šolo. Zimska šola traja dve zimi od novembra do konca marca in je namenjena sinovom iz živinorejskih in poljedelskih krajev. Letna šola traja eno leto od novembra do konca oktobra in je namenjena sinovom iz vinorodnih krajev. Pouk je brezplačen. Plačujoči učenci plačujejo za hrano, stanovanje, kurjavo in svečavo po 30 K na mesec. Za sinove kranjskih posestnikov se dobe prosta mesta. Prošnje za sprejem in za prosta mesta je vložiti zadnji čas do 15. septembra t. l. na ravnateljstvo šole.

gsp Na deželni gospodinjki šoli v Šmihelu pri Novem mestu, ki je v zvezi s kmetijsko šolo na Grmu in ki stoji pod vodstvom šolskih sester De Notre Dame se prične novo šolsko leto z mesecem oktobrom. Šola traja od oktobra do konca julija. Pouk je brezplačen. Notranje gojenke stanujejo v zavodu in plačujejo za hrano, stanovanje, kurjavo, svečavo in perilo po 30 K na mesec. Za hčere kranjskih posestnikov se dobe ustanove po 15 K na mesec. Prošnje za sprejem in za deželne ustanove je vložiti do 1. septembra t. l. na vodstvo deželne gospodinjke šole v Šmihelu p. Kandija.

gsp Razpis o sprejemu gojenk v gospodinjko šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. V prvi polovici meseca oktobra se otvori petnajsti tečaj gospodinjke šole. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom č. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva, vse one predmete, ki jih mora imeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjškem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino. Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privadijo nemškemu jeziku. Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, perilo, t. j. sploh za vse, 35 K, ali za ves tečaj 385 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvastih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Pred-

pasnike za delo se tudi preskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima ktera več obleke, jo sme prinesiti s seboj. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjko šolo, morajo: 1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk; 2. znati čitati, pisati in računati; 3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo do 10. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. V prvi vrsti se v gospodinjko šolo sprejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel. Prošnje za sprejem bodo rešene med 20. in 25. septembrom. Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

gsp Redilni praški niso nič drugega, kakor zmes klajnega apna, otrobov ali kaj podobnega ter nekaterih dražilnih snovi, ki pospešujejo delovanje prebavil. Če redilni praški nimajo kaj strupenega v sebi, potem niso škodljivi, so pa na vsak način nepotrebni in so le sleparija za kmeta in se ž njim kmetu po nepotrebnem jemlje denar iz žepa, kajti njih cena je pretirana. Zavoj redilnega praška, ki stane n. pr. 1 K, ni vreden niti 5 vin. Če se svinja pravilno oskrbuje in krmi, bo rada jedla in se bo dobro redila brez vsakega takega praška, če pa nima teka in se ne redi, potem je bolna in ji redilni prašek tudi nič ne koristi, ampak le primerno zdravljenje.

Književnost.

kn Starogorski: Junaki svobode. Osem lepih povesti in črtic iz balkanske vojne obsega knjižica, ki je izšla v založništvu „Slovenskega ilustrovanega tednika“ in sicer: „Za križ častni in svobodo zlato“, „Šumi Marica . . .“, „Bela roža“, „Usmiljenka“, „Onam, onamo“, „Na straži“, „Gojka kliče . . .“ in „Na polju bojnem“. Broš. izvod stane 2 K, vez 3-40 K.

kn Avgust Šenoa: „Kletva“. Znamenit roman slovitega hrvatskega pisatelja. Hrvatska „Pučka Prosvjeta“ je izdala ta roman v ljudski izdaji, slovenski prevod pa je oskrbel Starogorski. — Knjižnicam in ljubiteljem lepih knjig in povesti obe tukaj navedeni knjigi toplo priporočamo. Dobivata se pri upravništvu „Slovenskega ilustrovanega tednika“ in v vseh knjigarnah. Broš. izvod stane 1-40 K, vez. 2-10 K.

kn Bolgarska slovnica za Slovence s čitanko in slovensko-bolgarskimi razgovori, sestavil prof. Anton Bezenšek v Sofiji. Cena K 1-40 = lev. 1-50. Te dni je

izšla slovnica bolgarskega jezika, s katero bo ustrezno onim Slovencem, ki se žele seznaniti z bratskim jezikom teoretično ali praktično: v prvo svrhu služi slovniki del, v drugo pa bolgarska čitanka (s slovenskim pojasnilom) ter slovensko-bolgarski razgovori. Slovnica je sestavljena na kratko, kakoršna zadostuje Slovincu, kajti oba jezika — bolgarski in slovenski — sta si jako sorodna po koreninah in glasoslovju, kakor tudi po naglasu. V Bolgariji se bo potrebovalo znatno število tehnikov, posebno zemljemercev, ki morajo biti popolnoma zmožni dotičnega jezika; isto velja za zdravnike, bančne uradnike, a tudi za trgovce, rokodelce in poljedelce, kateri bi se nameravali naseliti na Bolgarskem, oziroma bi želeli nastopiti kako državno ali zasebno službo. Naročila sprejema pisatelj A. Bezenšek v Sofiji. (Denar se lahko pošlje na njegov naslov po mednarodni poštni nakaznici.) Knjiga je na prodaj tudi v slovenskih knjigarnah v Ljubljani, Trstu, Gorici, Celju, Mariboru i. dr.

Kongres narodne strok. organizacije.

Pripravljalni odbor za prireditve kongresa je določil kongresu ta-le spored:

I.

Dne 15. vel. srpana ob 11. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma v Ljubljani otvoritev kongresa.

Popoldne od 3. do 7. ure ter v soboto 16. vel. srpana od 9. do 12. ure dopoldne, od 3. do 7. ure popoldne poročila in razprave o predmetih.

1.) Položaj na Slovenskem:

a) Delavstva in uslužbencev vseh strok; poročila gosp. dr. Josip Mandič iz Trsta; b) trgovina in industrija; poročila g. dr. Emil Brezigar iz Gorice; c) o splošnem položaju; poročila g. dr. Vladimir Ravnihar iz Ljubljane; d) ljudsko in strokovno šolstvo; poročila g. I. Dimnik iz Trsta; e) glede ženskega vprašanja; poročila g. Minka Govekarjeva iz Ljubljane; soporočevalka gdčna. Manica Komanova iz Ljubljane; f) glede mladinske organizacije; poročila g. Dragotin Širok iz Trsta.

2.) Socialno zakonodajstvo:

a) obrtni zakon, b) bolniška blagajna, c) zavarovalnice proti nezgodam, d) starostno zavarovanje, e) zavarovanje za brezposelnost in onemoglost, poročila gosp. dr. Tone Gosak iz Ptuja.

3.) Zadrugištvo in samopomoč:

Poročila gosp. Miloš Stibler iz Celja.

4.) Naše naloge in cilji:

a) v organizatoričnem zmislu, b) program dela, c) taktika in sredstva; poročila gosp. Kamil Černy iz Ljubljane.

II.

V nedeljo 17. vel. srpana predpoldne prihod vnanjih udeležencev. Vsprejem go-

stov na kolodvoru ob prihodu posebnega vlaka, ki ga prirede tržaški Slovenci. Sprevod po mestu do Mestnega doma, kjer se ob 11. uri vrši

manifestacijsko zborovanje.

Poročila kot glavni govornik gosp. dr. Josip Mandič iz Trsta.

III.

V nedeljo 17. vel. srpana se vrsi na vrtu Narodnega doma

velika ljudska veselica

v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Slovenci! Vabimo vas na te prireditve! Nimajo na sebi bleska in sijaja! V znamenju resnega dela se vrše, v korist in prospah naroda slovenskega!

Pripravljalni odbor:

Dr. Vladimir Ravnihar I. r., predsednik. — **Kamil Černy I. r.**, blagajnik. — **Rudolf Juvan I. r.**, tajnik.

Anton Pesek I. r. — **Ljudevit Mlakar I. r.** — **Fran Rak I. r.** — **Ivan Kelc I. r.** — **Dr. Pavel Pestotnik I. r.** — **De Ancona Oskar I. r.** — **Manica Komana I. r.** — **Fran Jeraj I. r.** — **Luka Jelenc I. r.** — **Fr. Planinšek I. r.** — **Ivan Robavs I. r.**

Za Štajersko:

Ivan Kežzar I. r. — **Ernest Vargazon I. r.** — **Ivan Deržič I. r.** — **Dr. Tone Gosak I. r.**

Za Primorje:

Dr. Sosič I. r. — **Dr. Kisovec I. r.** — **A. Brandtner I. r.** — **Dr. J. Mandič I. r.**

Razno

* **Povzročitelja koz odkril.** Zdravnik dr. Cornet iz Berlina je na sobotnem zasedanju mednarodnega medicinskega kongresa sporočil, da je odkril povzročitelja koz.

* **Neurje v Zgornji Italiji.** Iz Milana poročajo: Neurje v Zgornji Italiji je povzročilo veliko škodo. Mnogo rek je izstopilo. Mnogo oseb je bilo ubitih od strele.

* **Velika vročina v Ameriki.** „Daily Mail“ poročila iz New Yorka: Vročina v državah Kansas in Missouri je vedno večja. Neštevilno ljudi je umrlo vsled solnčarice. V soboto je bilo v senci 47 1/2 stopinj Celzija.

* **Povodnji na Ogrskem.** Iz Szikszoja poročajo: Škoda, ki jo je zadnja povoden povzročila, se more šele zdaj preceniti. V Also je bilo razrušenih 122 hiš in neki parni mlin. V Also-Kesmarku in Felső-Kesmarku in v nekaterih drugih krajih je ostalo le par hiš nepoškodovanih.

* **Kolera.** Z Dunaja poročajo: 8. t. m. so bakteriološko dognali, da je 5. t. m. v Kotorju umrla Ana Martinović na kolero aziatiki. — Iz Titela poročajo: V petek je na propelerju „Nero“ novosadske trgovske družbe Gutmann in Frank zbolel delavec na ladiji Svetozar Stamtyn. Uradno so konstatirali kolero aziatiko.

* **Visoka starost Bolgarov.** Med bolgarskimi delegati za mir v Londonu je bil tudi mož, ki sam ni veliko nad 40 let star. Sme se pa ponašati, da je že govoril z nekom, ki je še zagledal luč belega dneva, ko so vladali kralj Ljudevit XIV. na Francoskem, Jurij II. na Angleškem in Friderik Veliki na Pruskem. Visoka starost Bolgarov je znana, ali slučaj, o katerem govorimo, je zanimiv primer avtentično overovljene visoke starosti. Dokazuje nam to bolgarski generalni konzul Angelov v Manchesteru, ki je bil prideljen kot tajnik dr. Danevu in ki je poročevalcu nekega londonskega lista povedal sledeče: „Moj pradek je umrl pred 20 leti v starosti 132 ali 134 let. In natanko se še spominjam, kako sem prisostvoval kot deček svatbi ene svojih tet, kar je bilo veliko rodovinsko slavlje. Moj praded se je tudi udeležil slavlja in je bil takrat nekako 120 let star. Zanimivo dejstvo je, da so začeli mojemu pradedu zopet temneti lasje, dasi je bil svojo drugo ženo popeljal pred altar kot stariček s snežnobelo brado in glavo. Lasje in brada so tako hitro temneli, da je stariček že nekoliko dni po ženitvi postal črnolas in črnobrki, kakor kak mladenič. Mojemu očetu je danes 88 let, a je svež in čil kakor štiridesetletnik. Dela neumorno pri svojem gospodarstvu, opravlja svoje posle po osem ur na dan in ni izgubil do danes niti enega zoba. Sicer pa ta slučaj ni prav nič nenavaden, ker Bolgarija šteje več stoletnih ljudi, nego katera druga dežela. Visoko starost svojih rojakov utemeljujem z dejstvom, da žive neobičajno zmerno. Meso jedo na teden samo po enkrat, mesto tega pa velike množice sočivja. K temu pa imamo še slovito kislo mleko kefir in joughurt za stalno hrano.“

* **Šolstvo v Evropi.** Kakor izkazuje zadnja statistika, je v Evropi 465.451 šol. Na teh šolah je poučevalo v preteklem letu 1.119.412 učiteljev, vseh učencev in učenek pa je bilo čez 45 milijonov. Na enega učitelja je prišlo 40 do 41 otrok, dočim je pred 12 leti prišlo na enega učitelja 60 otrok. V tem oziru kaže statistika velik napredek.

* **Povprečna teža možganov.** Slonovi možgani tehtajo 467 gramov, kitovi 245 gramov, človeški pa 138 gramov. Konj ima 57 gramov, gorila 42 gramov, orangutan 39 gramov, ovca pa 13 gramov težke možgane. Ako primerjamo človeško težo s slonovo ali kitovo, pa vidimo, koliko razmerna večje možgane ima človek, kakor ti dve največji živali na zemlji.

* **30 milijonov kron po nepotrebnem izmeče** vsako leto avstrijska vojaška uprava. Silno patriotični list „Linzer Volksblatt“, ki ima tudi ozke stike z vlado, konstatira dejstvo, da je na Avstrijskem v razmerju proti Nemčiji 9000 častnikov in vojaških uradnikov preveč. V nemški armadi, ki šteje v miru 770.771 podčastnikov in vojakov, je na 1000 mož 48 oficirjev; v naši armadi z mirovnim stanjem 400.000 mož, je na 1090 mož okoli 72 oficirjev. Oficirski zbor šteje

na Avstrijskem 29.194 oseb. Ako vzamemo, da je od tega števila 9000 oseb preveč in da izda vojaška uprava za vsako osebo na leto povprečno 3400 kron, tedaj izmeče po nepotrebnem 30 milijonov kron vsako leto. Prištetih pa še moramo pokojnine, ker od teh 9000 oseb gre vsako leto precejšnje število v pokoj in potem seveda še znatno naraste sv. Avstrijski militarizem je torej še vse bolj požrešen kakor militarizem po drugih državah. — Vsaka vojna ladja velja na Avstrijskem šest do osem milijonov več in vsako leto gre okolo 40 milijonov kron za nadštevilne oficirje. Potem ni čudno, da ni za socialne in kulturne potrebe nikdar denarja na Avstrijskem.

* V Filadelfiji je sprevodnik cestne železnice, Levis Faber, povozil brez lastne krivde, 6letnega dečka. Obupana mati je stala pri cesti v črni obleki in z raztegnjenim prstom, molče kazala na dotičnega sprevodnika, ki je povozil njenega edinega otroka. Sprevodnik je menjal progo, a nesrečna mati ga je vselej našla in kazala na ubogega moža kakor kaka fantazma. Mož si je ta prizor tako vzel k srcu, da je zblaznel in v blaznosti hotel usmrtiti ženo in tri otroke. Vendar pa so mu to zabranili. Samemu sebi je pa pognal kroglo v glavo in ostal na mestu mrtev. — Grozno.

Kako naj se človek hrani. Ljudje slabega teka naj jedo le, kadar so lačni, malo vsakokrat, toda lahko večkrat na dan. Ob vročih in zelo mastnih jedilih ne pijmo mrzle vode. Kosilo in večerja naj se zaključita s koščkom kruha, ker je dober za prebavljanje in čisti zobe bolje nego vsak prašek. Ne uživajmo ničesar v jezi, pa niti ko smo spehani. Med obedom pa naj duševne sile mirujejo, torej ne čitajmo, ne premišlujmo o kaki važni stvari in niti ne razpravljajmo o kaki neprijetni reči, dočim se lahko v odmorih spuščamo v kak lakeh razgovor, ki nam le polagoma vedri notranjost. Po obedu je potreben, ako drugače ni mogoče, vsaj četrtturni počitek. Ogibajmo se jeze in prepira tudi po obedu. Ne uživajmo tega, česar naš želodec ne prenaša, ker taka jed ne prinaša našemu telesu nikake koristi, marveč utegne še bolj oslabiti želodec. Človek naj torej nikoli toliko ne je, da bi ne mogel več ničesar povžiti.

Listnica uredništva.

G. C. P., Tržišče. Poslano prejeli in priobčimo skrajšano potem, ko nehajo »Begunci«.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Razširjajte od hiše do hiše „Slov. Dom“.

Čitajte slovenska zgodovinska romana:
Kralj Matjaž.
Cena 2 K, po pošti 20 vin. več.
Opatov praporščak.
Cena 1:80 K, po pošti 20 vin. več.
Obe knjigi se dobivata v
Narodni knjigarni v Ljubljani.

Kdor ljubi dobro kavo
rabi kot pridatek „pravi zagrebški :Frank:“ z kavinim mlinčkom. — Kdor ga še ne vporablja, pogreša najboljšo.
emp 45/25.642

Lastna tovarna ur v Švici
1887
Zahtevajte „JUBILEJNI CENIK“ zastoj
1912
Fr. Čuden, Ljubljana.

Pozor! Pozor!
50.000 parov čevljev.
4 pari čevljev za samo 9 kron.
Ker je več velikih tvornic ustavilo plačila, sem bil pooblaščen velik oddelek čevljev daleč pod izdelovalno ceno spraviti v denar. Prodajam torej vsakomur: **2 para moških in 2 para ženskih čevljev na trakove**, usnje rjavo ali črno, galoširano, z močno zbitimi usnjatimi podplati, veleeleg. najnovejša fazona, velikost po št. Vsi 4 pari stanejo samo 9 kron. Razpošilja po povzetju.
J. GELB, izvoz čevljev, Novi Sandec, Galicija št. 123. 56
:: Zamena dovoljena, tudi denar nazaj. ::

Najboljši češki nakupni vir.
Ceno posteljno perje:
1 kg sivega, dobrega, puljenega 2 K, boljsega 2 K 40 h, prima polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 6 K 10 h; 1 kg vefinega, snežnobelega, puljenega 6 K 40; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K; 7 K; belega, finega 10 K; najtinejši prsni puh 12 K. — Kdor vzame 5 kg dobi franko.
Zgotovljene postelje
iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rmenega nankinga, pernica, 180 cm dolga, 120 cm široka, z 2 zglavniki, vsak 80 cm dolga, 60 cm široka, napoljen z novim, sivim, jako sthovitim puhastim posteljnim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K; 14, 16 K; zglavniki 8 K, 8 K 60 h, 4 K. — Pernice 260 cm dolge, 140 cm široke K 18—, K 14 70, K 17 80 in K 21—; zglavniki 90 cm dolgi, 70 cm široki K 4 60, 6 20 in K 5 70; podpernica iz močnatega rižastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka, K 12 80, K 14 80. Rapošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je zamenjati, za neugajajoče se vrne denar. 63
S. Benisch, Dešenice, št. 953, Češko.
Bogato ilustriran cenik zastoj in franko.

Žrnce cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	80	2	—
1 " " " II. " . . .	1	60	1	80
1 " " " III. " . . .	1	50	1	70
1 " telečjega mesa . . .	1	80	2	—
1 " praščjega mesa (svežega) . . .	2	—	2	20
1 " " " (prekajenega) . . .	2	20	2	40
1 " koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 " Prašiči na klavnici . . .	1	14	1	30
1 " kozličevega mesa . . .	0	—	0	—
1 kg masla . . .	2	60	3	60
1 " masla surovega . . .	2	60	2	80
1 " masti praščje . . .	1	80	2	00
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	72	1	92
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	80	1	92
1 " surov. margarinskega masla . . .	2	40	0	—
1 " kuhan. margarinskega masla . . .	2	60	3	—
1 jajce . . .	—	07	—	8
1 l mle . . .	—	20	—	22
1 " " " ega . . .	—	08	—	10
1 " smeta . . .	—	—	—	—
1 " " " . . .	—	90	1	00
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 " čajnega surova masla . . .	3	20	3	60
1 piščanec . . .	1	—	1	35
1 golob . . .	—	40	—	60
1 raca . . .	2	20	3	—
1 gos . . .	3	60	8	—
1 kapun . . .	0	—	0	—
1 puran . . .	0	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	35	00	—	—
100 " " " " 1 . . .	34	50	—	—
100 " " " " 2 . . .	33	80	—	—
100 " " " " 3 . . .	33	20	—	—
100 " " " " 4 . . .	32	50	—	—
100 " " " " 5 . . .	31	50	—	—
100 " " " " 6 . . .	80	90	—	—
100 " " " " 7 . . .	27	80	—	—
100 " " " " 8 . . .	16	00	—	—
100 " koruzne moke . . .	24	00	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	48	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	44	—	—	—
100 " ržene moke . . .	—	—	—	—
1 l fižola . . .	—	30	—	32
1 " graha . . .	—	—	—	—
1 " leče . . .	—	40	—	44
1 " kaše . . .	—	30	—	32
1 " ričeta . . .	—	26	—	28
100 kg pšenice . . .	23	—	24	00
100 " rži . . .	20	80	21	—
100 " ječmena . . .	18	80	20	—
100 " ovs . . .	21	80	23	—
100 " ajde . . .	25	00	24	50
100 " prosa belega . . .	—	—	—	—
100 " " navadnega . . .	18	—	19	—
100 " koruze . . .	18	50	19	—
100 " činkvantina . . .	22	60	24	—
100 " krompirja . . .	6	00	0	—

Lesni trg.
Cena trdemu lesu 9:50 do 12 K.
Cena mehkeemu les 8'— do 9'— K.
Trg za seno slamo, in stello.
Na trgu je bilo
voz sena 6 00 7 —
" slame 4 00 5 —
" stelje 3 50 4 00
" detelja 7 50 8 50